

Brüssel, 22. jaanuar 2026
(OR. en)

5626/26

FREMP 21
JAI 90
AG 11
POLGEN 17
DISINFO 6
HYBRID 9
AUDIO 9
EDUC 18
JEUN 12
CULT 6
COMPET 78
SOC 32
COHOM 22
ANTIDISCRIM 5

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	22. jaanuar 2026
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2026) 12 final
Teema:	KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE Võrdõiguslikkuse liit: rassismivastane stateegia 2026–2030

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2026) 12 final.

Lisatud: COM(2026) 12 final

Strasbourg, 20.1.2026
COM(2026) 12 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Võrdõiguslikkuse liit: rassismivastane strateegia 2026–2030

SISSEJUHATUS

Euroopa Liit (EL) seisab ühtsuse, demokraatia ja inimõiguste austamise eest. ELis elavate inimeste mitmekesisus on üks ELi suurim tugevus, mida on tunnustatud aluslepingutes. EL on [võrdõiguslikkuse liit](#), mis rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine¹. Selline ELi õiguskorra alus eeldab **rassismivaba keskkonda, kus igäüks saab jõudsalt areneda ja aidata kaasa oma ühiskonna heolule**. Ajal, mil need väärtused on kahtluse alla seatud, seisab EL oma inimeste, nende õiguste ja vabaduste eest. ELis ei ole kohta rassismile ega diskrimineerimisele rassilise või etnilise päritolu alusel.

2020. aastal võttis komisjon vastu [ELi rassismivastase tegevuskava 2020–2025](#), mis tähistab uut ambitsioonikat etappi ELi jõupingutustes võidelda igakülgset rassismi vastu. Tegevuskava näol oli tegemist murrangulise algatusega, mis aitab ELis kaitsta igäüht rassismi ja rassilise diskrimineerimise eest. Selles tehti ettepanek mitme ELi, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi rassismivastase meetme võtmiseks, sealhulgas seadusandlike algatuste tegemiseks, et tugevdada kaitset rassilise diskrimineerimise eest² ja suurendada toetust rassismivastastele kodanikuühiskonna organisatsioonidele [kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste](#) programmi kaudu.

Lisaks on komisjon jätkanud tugeva rassismivastase raamistiku loomist ning sel eesmärgil tugevdanud partnerlusi, nimetanud ametisse [komisjoni esimese rassismivastase võitluse koordinaatori](#) ning algatanud dialooge kodanikuühiskonna organisatsioonide ja liikmesriikide ekspertidega. Tegevuskava tulemusena võtsid **14 liikmesriiki vastu eraldiseisvad riiklikud või piirkondlikud rassismivastased tegevuskavad**. Nagu on esile toodud [aruandes ELi rassismivastase tegevuskava rakendamise kohta](#), on pärast kava vastuvõtmist tehtud olulisel edusamme, eelkõige selles, mis puudutab struktuurse rassismiga tegelemist, poliitikakujundamise jaoks sellise valdkonnaülese lähenemisviisi vastuvõtmist, milles võetakse arvesse diskrimineerimise eri vorme, ning rassismivastaste kaalutluste lisamist mitmesse poliitikavaldkonda, näiteks haridus-, tööhõive- ja tervishoiupoliitikasse.

ELi rassismivastane tegevuskava 2020–2025 on aidanud tuua rassismi pluralismi, võrdõiguslikkust ja mittediskrimineerimist käsitlevate avalike arutelude keskmesse ning suurendanud teadlikkust ohust, mida rassism kujutab endast [Euroopa Liidu lepingu \(ELi leping\)](#) artiklis 2 sätestatud liidu väärtustele. Ometi **tundis peaaegu kaks eurooplast kolmest 2023. aastal endiselt, et rassiline diskrimineerimine on nende liikmesriigis laialt levinud** (61 % nahavärvi alusel, mis on 2 protsendipunkti rohkem kui 2019. aastal, ja 65 % romade hulka kuulumise alusel, mis on 4 protsendipunkti rohkem)³. Seepärast on vaja rohkem ära teha.

Tuginedes varasematele saavutustele ja tunnistades veel ees seisvat tööd, teatas president Ursula von der Leyen oma [poliitilistes suunistes aastateks 2024–2029](#) kavatsusest koostada **rassismivastane strateegia**. See algatus on vastus **Euroopa Parlamendi üleskutsele jätkata tööd rassismivastase tegevuskavaga ka pärast 2025. aastat** ning töötada välja täiemahuline ELi strateegia⁴. **Liikmesriigid on rassismivastase strateegia koostamise kavatsust**

¹ [Euroopa Liidu lepingu \(ELi leping\) artikkel 2](#).

² Vt üksikasjalikuma teabe saamiseks [rassismivastase tegevuskava rakendamise aruanne](#).

³ [Eurobaromeeter 2023](#): Diskrimineerimine Euroopa Liidus.

⁴ [Euroopa Parlamendi 10. novembri 2022. aasta resolutsioon rassilise võrdsuse, mittediskrimineerimise ja rassismivastase kohta ELis \(2022\)0389](#).

tervitanud ning väljendanud oma kindlat tahet võidelda rassismiga ja vihkamise kõigi vormidega⁵.

See strateegia vastab eelkõige vajadusele **kaitsta ELi väärtusi, tugevdada võrdõiguslikkuse liitu** ning tagada, et ELi ühiskond jääb avatuks, pluralistlikuks ja kaasavaks. Lisaks on **rassismivastane võitlus julgeolekuhuvi⁶ ja strateegiline investering ELi konkurentsivõime suurendamiseks**. Hiljutise [OECD uuringu](#) kohaselt läheb rassiline või etniline diskrimineerimine ELile saamata jäänud SKPna igal aastal maksma hinnanguliselt kuni 12,7 miljardit eurot.

Seepärast on rassismist ja rassilisest diskrimineerimisest mõjutatud inimeste potentsiaali vallapäästmine töötajate, ettevõtjate ja juhtidena majanduskasvu ja stabiilsuse jaoks väga oluline. Jõuka majanduse ja sidusa ühiskonna saavutamiseks täies ulatuses tuleb rassismiga seotud püsivale probleemile vastu astuda. Teekond tõelise [võrdõiguslikkuse liidu](#) suunas nõuab ambitsioonikaid ja järjepidevaid meetmeid, et tagada kõigile võrdsed õigused ja võimalused. See strateegia lähtub eesmärgist **võidelda rassismi kõigi vormide, sealhulgas mustanahaliste vastu suunatud rassismi, romavastasuse, antisemitismi, aasialaste vastu suunatud rassismi ja moslemivastase vaenu vastu**. Strateegias võideldakse rassismi vastu üldiselt ning pakutakse konkreetseid meetmeid diskrimineerimisevastaseks võitluseks.

Kooskõlas kõigi võrdõiguslikkuse liidu strateegiatega põhineb rassismivastane strateegia **interseksionaalsel lähenemisel, et võtta arvesse kompleksust, mida kujutab endast ebavõrdsus, mida kogevad inimesed, kes seisavad silmitsi diskrimineerimise erinevate ja läbipõimunud vormidega⁷**. Strateegia on tihedalt seotud kehtivate ja tulevaste ELi võrdõiguslikkuse strateegiatega ning komisjoni muude oluliste algatustega⁸.

See strateegia tugineb ulatusliku konsultatsiooniprotsessi tulemustele⁹ ning hõlmab nii sihipäraseid meetmeid kui ka tegevusi rassismivastase võitluse integreerimiseks kõikidesse ELi poliitikavaldkondadesse. Eelkõige toetatakse sellega komisjoni rassismivastase võitluse, antisemitismi vastu võitlemise ja juudi eluviisi edendamise ja moslemivastase vaenu vastu võitlemise koordinaatorite tööd ning komisjoni tööd romade võrdõiguslikkuse, kaasamise ja osalemise, põhiõiguste kaitse ja vaenukuritegude vastu võitlemise valdkonnas. Lisaks on strateegia kooskõlas järeldustega, milleni jõuti [Euroopa kodanike paneelarutelul „Võitlus vihkamise vastu ühiskonnas“](#), kus esitati soovitusi, mille eesmärk on võidelda vihkamise kõigi vormide vastu ja edendada vastastikust austust.

⁵ Vt näiteks [nõukogu järeldused rassismi ja antisemitismi vastase võitluse kohta](#), [Euroopa Ülemkogu 18. detsembri 2025. aasta järeldused](#) ning mõttevahetused [justiits- ja siseküsimuste nõukogus](#) ning [tööhoive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogus](#).

⁶ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 67 lõige 3: „[I]it püüab tagada kõrge turvalisuse taseme kuritegevuse, rassismi ja ksenofoobia ennetamise ja nende vastu võitlemise meetmetega [...]“.

⁷ Rassilisel või etnilisel päritolul põhinev diskrimineerimine võib olla läbipõimunud diskrimineerimisega, mis on seotud muude tunnuste või identiteetidega, nagu sugu, puue, vanus, usutunnistus või veendumused, seksuaalne sättumus, sooline identiteet, sotsiaal-majanduslik taust/staatuse, ja mis halvendab veelgi ebasoodsaid asjaolusid. Rändajatevastane vihkamine on sageli läbipõimunud rassismiga ja tugevdab seda.

⁸ Sealhulgas algatused, mis puudutavad [romasid, antisemitismi vastu võitlemist ja juudi eluviisi edendamist, soolist võrdõiguslikkust, LGBTIQ+-inimeste võrdõiguslikkust, puuetega inimeste õigusi, moslemivastase vaenu vastu võitlemist, vaenuvastast võitlust, integratsiooni ja kaasavust, lapse õigusi](#) ning ka [taskukohaseid eluasemeid, kvaliteetseid töökohti, vaesusevastast ja kodanikuühiskonda](#).

⁹ [Avaldage arvamust: rassismivastane strateegia](#); tagasisidekorje ja avalik konsultatsioon. Noorte ja kodanikuühiskonna noorteorganisatsioonidega konsulteeriti komisjoni noortekontrolli protsessi raames.

I PEATÜKK – STRUKTUURSE RASSISMI VASTU VÕITLEMINE

Struktuurse rassismi mõistmine, et sellega tulemuslikult võidelda

[Euroopa Nõukogu rassismi ja sallimatuse vastu võitlemise Euroopa komisjon \(ECRI\)](#) määratleb rassismi kui „uskumust, et sellised alused nagu rass,¹⁰ nahavärv, keel, usk, rahvus ja riiklik või etniline päritolu õigustavad isiku või isikute rühma suhtes põlglikku või üleolevat suhtumist“. Rassismist mõjutatud inimesed kogevad sellise põlglikkuse mõju sageli eluaset või tööd otsides või tööl ja juurdepääsul haridusele¹¹. Sellega võib kaasneda diskrimineerimine rassi või etnilise päritolu alusel.

Elu jooksul kogetud rassism koguneb ja viib tõkete tekkimiseni. Sellist püsivat rassismivormi nimetatakse sageli struktuurseks rassismiks. Selle mõju võib olla üksikutest rassilise diskrimineerimise juhtumitest kahjulikum, kuna see takistab juurdepääsu võrdsetele võimalustele ja võib püsida põlvest põlve¹². Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) uuringutes kirjeldatakse erinevaid tõkkeid ja seda, kuidas need mõjutavad rassismi ja rassilise diskrimineerimise all kannatavate inimeste elu¹³. Näiteks on roma/*traveller*'i naiste ja meeste oodatav eluiga ELis vastavalt 7,4 ja 8 aastat lühem kui naistel ja meestel elanikkonna hulgas üldiselt. Kuigi enamik Aafrika päritolu inimesi ELis teevad tasustatud tööd (71 %), on peaaegu pooled neist (46 %) oma töö jaoks üle kvalifitseeritud. Samuti kannatavad moslemi leibkonnad ELis kolm korda suurema tõenäosusega suurt materiaalselt puudust (19 %) kui leibkonnad elanikkonna hulgas üldiselt (6 %). Rassism võib olla oluline tegur, mis sellisele ebavõrdsusele kaasa aitab.

Liikmesriigid tegelevad sellega rassismivastase töö raames riigi tasandil. Siinkohal **teeb komisjon ettepaneku hõlbustada liikmesriikidel struktuurse rassismi määratluse väljatöötamist** ELi rassismivastase tegevuskava riikliku rakendamise **eksperdirühmas**¹⁴.

Kooskõlas [ELi strateegiaga antisemitismi vastu võitlemiseks ja juudi eluviisi edendamiseks võitlevad](#) komisjon ja kõik liikmesriigid kindlameelselt **antisemitismi kõigi vormide vastu** ja mõistavad kõik vormid võrdselt hukka. Komisjon ja kõik liikmesriigid kasutavad Holokausti Mälestamise Rahvusvahelise Ühenduse (IHRA) antisemitismi määratlust¹⁵.

Kooskõlas [romade võrdõiguslikkust, kaasamist ja osalemist käsitleva ELi strateegilise raamistikuga](#) on komisjon ja kõik liikmesriigid võtnud kohustuse rakendada tulemuslikku poliitikat, et saavutada eesmärgid, mis on seatud **romavastasuse vastu võitlemiseks** ning romade sotsiaal-majandusliku kaasamise ja osalemise parandamiseks.

Moslemivastase vaenu vastu võitlemiseks ELis teeb komisjon põhjaliku uuringu selle avaldumise kohta ja ettepaneku sellevastaste meetmete võtmiseks ning hõlbustab liikmesriikide ja ekspertide jõupingutusi töötada välja moslemivastase vaenu määratlus, et parandada ühist arusaama ja suurendada teadlikkust.

¹⁰ Viidet rassilisele ja etnilisele päritolule kasutatakse kooskõlas ELi ja rahvusvahelise õigusterminoloogiaga. Komisjon rõhutab siiski levinud arusaama, et nn rassid põhinevad üksnes sotsiaalselt konstrueeritud ideel, ning heidab kõrvale bioloogilise rassi mõiste.

¹¹ [FRA 2023: Being Black in the European Union \(Mustanahalisena Euroopa Liidus\)](#).

¹² [OECD 2025: Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism \(Riikide rassismivastaste tegevuskavade mõju jälgimine ja hindamine\)](#).

¹³ [FRA 2025: Rights of Roma and Travellers in 13 European countries \(Romade ja traveller'ide õigused 13 Euroopa riigis\)](#), [FRA 2023: Being Black in the European Union \(Mustanahalisena Euroopa Liidus\)](#), [FRA 2024: Being Muslim in the European Union \(Moslemina Euroopa Liidus\)](#).

¹⁴ Rühma kuuluvad liikmesriikide eksperdid ja vaatlajad, st Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet, Euroopa Nõukogu rassismivastane komisjon ja Norra. See eksperdirühm on [vaenukoone ja vaenukuritegude vastase võitluse kõrgetasemelise tööühma](#) ning [mittediskrimineerimise, võrdõiguslikkuse ja mitmekesisuse ELi kõrgetasemelise tööühma](#) allrühm.

¹⁵ IHRA antisemitismi määratluse leiab aadressilt <https://holocaustremembrance.com/resources/working-definition-antisemitism>.

Mälestamine, haridus ja teadlikkuse suurendamine

Mälestamisel on oluline roll struktuurse rassismi vastu võitlemisel, sest see võimestab rassismi all kannatavaid inimesi ning suurendab teadlikkust tõrjutusest ja stereotüüpidest. **ELi institutsioonid toetavad** rassismiga ning rassismi ja rassilise diskrimineerimise all kannatavate rühmade ajalooga seotud **mälestuspäevade tähistamist**¹⁶. Komisjon jätkab selliste projektide toetamist, mille raames uuritakse Euroopa üleilmse ajaloo pärandit, sealhulgas kolonialismi, ja selle mõju ühiskonnale, näiteks kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi raames.

Orjus,¹⁷ genotsiidid ja holokaust on Euroopa ajaloo osa, mis on jätnud sügavad jäljed tänapäeva ühiskonda, kus rassismi algpõhjuste mõistmiseks on vaja haritust ja ajaloolisi teadmisi. Tuginedes tööle, mis on rassismi- ja antisemitismivastase hariduse valdkonnas koos UNESCOga¹⁸ tehtud, **käivitab komisjon 2026. aastal koos UNESCOga ühisprojekti, et tugevdada rassismivastast haridust** kooskõlas [Euroopa haridusruumi strateegilise raamistiku](#) ja [ELi noortestrategie](#) prioriteetidega. Projekti eesmärk on edendada rassismivastast haridust riiklikul tasandil rassismi- ja antisemitismivastaste riiklike tegevuskavade haridusliku mõõtme kaudu.

Meedial on oluline roll nende inimeste kujutamisel, keda rassism võib mõjutada. **Komisjon korraldab seminaritsükli, milles keskendutakse rassismivastasele võitlusele meedias, sealhulgas sotsiaalmeedias**, ning mille raames tuuakse kokku ajakirjanikud, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja rassismist mõjutatud kogukondade esindajad. Komisjon käivitab ka kogu ELi hõlmava **teavituskampaania võrdõiguslikkuse liidu kohta**, et pakkuda üldsusele võimalust anda oma panus kaasatuse edendamisse ja diskrimineerimise vastu võitlemisse.

Teadmiste kogumine ja tõendus põhine poliitikakujundamine

Akadeemilistel teadusuuringutel on rassismivastases võitluses oluline roll, sest need pakuvad tulemusliku rassismivastase poliitika jaoks vajalikku tõendusbaasi. [Euroopa teadusruumi poliitilise tegevuskava \(2025–2027\)](#) eesmärk on muuta Euroopa teadus- ja innovatsioonisüsteem kaasavamaks. Komisjon **koostab suunised interseksionaalse lähenemise rakendamiseks teadus- ja innovatsioonipoliitikas**, tagamaks, et teadusuuringutes võetakse arvesse rassismist mõjutatud inimeste vajadusi. Lisaks töötavad Euroopa ülikoolide liidud välja strateegiaid ja algatusi, mille abil edendada mitmekesisust ja kaasatust¹⁹.

Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus (JRC) korraldab uuringu selle kohta, kuidas kujundab sotsiaalmeedia noorte suhtumist etnilisse mitmekesisusse, ning algatab tulevikusuundade analüüsi, et mõista võimalikke tulevase suundumusi, sealhulgas seda, kuidas rassism ja rassiline diskrimineerimine võivad jätkuvalt mõjutada ELi ning tulemuslike vastumeetmete väljatöötamist.

Sellised programmid nagu **„Euroopa horisont“** toetavad endiselt sotsiaalset ühtekuuluvust, võrdsust ja kaasatust edendavaid projekte ning eelkõige [Marie Skłodowska-Curie meetmeid](#), millega jätkatakse mitmekesisuse ja kaasamise soodustamist teadusringkondades. Samal ajal

¹⁶ Nt [rahvusvaheline rassilise diskrimineerimise kaotamise päev](#), [orjakaubanduse kaotamise Euroopa mälestuspäev](#), [rahvusvaheline holokausti mälestuspäev](#), [Euroopa romade holokausti mälestuspäev](#).

¹⁷ [ELI-CELACi 2023. aasta tippkohtumise deklaratsioon](#).

¹⁸ [Antisemitismi vastu võitlemine hariduse kaudu](#).

¹⁹ „[Report on the Outcomes and transformational potential of the European University Initiative](#)“ (Aruanne Euroopa ülikoolide algatuse tulemuste ja ümberkujundava potentsiaali kohta).

julgustab komisjon liikmesriike ja kõrgharidusasutusi integreerima rassismivastase hariduse ja teadusuuringud kõrgharidusse ning edendama kaasavat mõtteviisi ja andma tulevastele spetsialistidele oskused rassismi ja diskrimineerimise äratundmiseks ja nendega tegelemiseks oma vastavates valdkondades.

Võrdõiguslikkuse andmete kogumise parandamine

Usaldusväärsed võrdõiguslikkuse andmed on olulised selleks, et tegeleda rassismiga ning tulemuslikult integreerida rassismivastased kaalutlused ELi, riiklikku, piirkondlikku ja kohalikku poliitikasse. Eurostati võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise statistika rakkerühm on koostamas ELi tasandi suuniseid, mille abil parandada statistiliste standardite ja diskrimineerimisohus rühmi käsitlevate andmete kogumise meetodite võrreldavust. **Liikmesriike julgustatakse tõhustama ühtlustatud võrdõiguslikkuse andmete kogumist ja koordineerimist** oma riiklike statistikaametite kaudu.

[Mittediskrimineerimise, võrdõiguslikkuse ja mitmekesisuse ELi kõrgetasemelise töörühma võrdõiguslikkuse andmete alltöörühm](#) aitab liikmesriikidel parandada võrdõiguslikkuse andmete kogumist ja kasutamist²⁰. **Komisjon jätkab koostööd selliste ELi asutustega nagu Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet, [Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Sihtasutus](#) ja [Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut](#), et anda võrdõiguslikkuse andmete, sealhulgas interseksionaalset diskrimineerimist puudutavate andmete kogumisel tehnilist abi.**

Komisjon koostab ka soovituse disagreeeritud võrdõiguslikkuse andmete kogumise, analüüsi ja kasutamise parandamiseks kooskõlas riigisiseste õigusraamistikega ja täiendavat halduskoormust arvesse võttes. Komisjon arendab edasi vahendeid, et jälgida edusamme võrdõiguslikkuse liidu suunas ja võrdõiguslikkuse strateegiate rakendamisel, sealhulgas andmete kaudu, mis puudutavad diskrimineerimist rassi ja etnilise päritolu alusel. Komisjon korraldab võrdõiguslikkuse andmete kõrgetasemelise Euroopa ümarlaua, mis toob kokku peamised sidusrühmad, et veelgi edendada võrdõiguslikkuse andmete kogumist ja kasutamist kooskõlas riigisiseste õigusraamistikega.

Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet korraldab neljanda [uuringu sisserändajate ja sisserändajate järeltulijate kohta](#), et saada põhjalikke andmeid rassilise diskrimineerimise ohus olevate isikute kohta, ning uuringu romade olukorra kohta, toetades strateegia ja [romasid käsitleva ELi strateegilise raamistikuga](#) seotud tööd. Andmete kogumise edendamiseks **avaldatakse komisjon 2027. aastal ka uue Eurobaromeetri uuringu diskrimineerimise kohta.**

Komisjon:

- viib koos UNESCOga ellu ühisprojekti, mille eesmärk on tugevdada rassismivastast haridust;
- teeb põhjaliku uuringu moslemivastase vaenu ilmingute kohta;
- käivitab ulatusliku võrdõiguslikkuse liitu käsitleva teavituskampaania, et motiveerida inimesi kõikjal ELis edendama kaasatust ja võitlema diskrimineerimise vastu;
- koostab suunised interseksionaalse lähenemise rakendamiseks teadus- ja innovatsioonipoliitikas, et teadusuuringutes võetaks arvesse rassismist mõjutatud inimeste vajadusi;
- koostab soovituse disagreeeritud võrdõiguslikkuse andmete kogumise, analüüsi ja kasutamise parandamiseks kooskõlas riigisiseste õigusraamistikega;

²⁰ Vt „[Guidance Note on the collection and use of equality data based on racial or ethnic origin](#)“ (Suunis rassilisel või etnilisel päritolul põhinevate võrdõiguslikkuse andmete kogumise ja kasutamise kohta).

- avaldab 2027. aastal uue Eurobaromeetri uuringu diskrimineerimise kohta.

Liikmesriike kutsutakse üles:

- toetama rassismivastase hariduse ja teadusuuringute integreerimist kõrgharidusse;
- parandama ühtlustatud võrdõiguslikkuse andmete kogumist riiklike statistikaametite kaudu.

II PEATÜKK – DISKRIMINEERIMISVASTASTE ÕIGUSAKTIDE TÄITMISE TAGAMINE JA RASSILISE VIHKAMISE VASTASE KAITSE TUGEVDAMINE

- *Rohkem kui pooled inimesed ELis leiavad, et diskrimineerimine romaks olemise (65 %), nahavärvi (61 %) ja etnilise päritolu (60 %)²¹ alusel on laialt levinud.*
- *96 % juutidest väidab, et on viimase aasta jooksul puutunud kokku antisemitismiga, ja 80 % leiab, et olukord on viimastel aastatel halvenenud²².*
- *Peaaegu pooled Aafrika päritolu inimesed ELis puutuvad igapäevaelus kokku rassismiga²³.*

Rassismiga võib kaasneda diskrimineerimine rassi või etnilise päritolu alusel. Kaitse rassilise või etnilise diskrimineerimise eest on sätestatud [Euroopa Liidu põhiõiguste hartas](#) ja **ELi diskrimineerimisvastases õiguses**. Diskrimineerimine rassilise või etnilise päritolu alusel, mis leiab aset siis, kui isikuid koheldakse nende rassilise või etnilise päritolu tõttu teistega võrreldes halvemini või ebasoodsamalt, on [rassilise võrdõiguslikkuse direktiiviga](#) keelatud. Diskrimineerimisvastaste normide paremaks täitmise tagamiseks on vastu võetud [direktiivid võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta](#).

Peamine kuritegudega seonduvat reguleeriv õigusakt on [raamotsus teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta](#) kriminaalõiguse vahenditega. Teatavaid tõsisemaid rassismi- ja ksenofoobiailminguid²⁴ tuleb käsitada kuriteona kõigis ELi riikides ning nende eest ette nähtud karistused peavad olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Igäühel ELis peaks olema võimalik oma õigusi täielikult ja võrdselt kasutada. Ometi esineb rassilise diskrimineerimise, rassistliku ahistamise ja vägivalda juhtumeid ning sageli neist ei teatata²⁵. Selle ärahoidmiseks **tuleb tugevdada asjakohaste ELi õigusaktide ja riigisiseste õigusraamistike täitmise tagamist**. Samuti tuleb kohtute, politsei ja prokuröride koordineeritud tegevuse kaudu tagada kaitse rassistliku vaenu, sealhulgas internetis leviva vaenu eest.

²¹ [Eurobaromeeter 2023: Diskrimineerimine Euroopa Liidus](#).

²² [FRA 2024: Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism \(Juutide kogemused ja antisemitismi tajumine\)](#).

²³ [FRA 2023: Being Black in the European Union \(Mustanahalisena Euroopa Liidus\)](#).

²⁴ Näiteks avalik õhutamine vägivallale või vihkamisele, mis on suunatud sellise inimeste rühma või selle rühma liikme vastu, keda määratletakse rassi, nahavärvi, päritolu, usutunnistuse või maailmavaate või rahvusliku või etnilise päritolu alusel.

²⁵ FRA aruanded: [Addressing Racism in Policing \(Võitlus rassismi vastu politseitöös\)](#); [Being Muslim in the EU \(Moslemina ELis\)](#), [Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism \(Juutide kogemused ja antisemitismi tajumine\)](#).

ELi diskrimineerimisvastaste õigusaktide täitmise tagamise parandamine

Komisjoni peamine prioriteet on tagada, et ELi tugevat diskrimineerimisvastast õigusraamistikku kohaldatakse tulemuslikult, et saavutada võrdõiguslikkus kõigis liikmesriikides.

Tõendid näitavad, ²⁶ et mõjusad diskrimineerimisvastased sanktsioonid on olulised mehhanismid, mille abil kõrvaldada tööhõive, sotsiaalkaitse, hariduse, kaupade ja teenuste ning eluaseme pakkumisel esinevad takistused. **Komisjoni 2026. aasta aruandes rassilise võrdõiguslikkuse direktiivi kohta analüüsitakse direktiivi kohaldamist liikmesriikides ja selle pinnalt kaalutakse, mil viisil liikmesriikide sanktsioonirežiime tugevdada.**

Tehisintellekt annab üha rohkem teavet, millele saab otsuste tegemisel ja poliitika kujundamisel tugineda. Seepärast on äärmiselt oluline kasutada ära kõik tehisintellekti pakutavad võimalused ja vähendada rassilise kallutatuse kinnistumise ohtu. Komisjoni aruandes rassilise võrdõiguslikkuse direktiivi kohaldamise kohta **analüüsitakse diskrimineerimisvastaste õigusaktide kohaldamist algoritmilise diskrimineerimise juhtumite varal.**

[Tehisintellektimäärusega](#) on keelatud teatavad eriti kahjulikud tehisintellekti kasutusviisid, mis on vastuolus ELi väärtustega (nt manipuleerivad tehisintellektisüsteemid, mis stimuleerivad vaenu või vägivalda kaitstud rühmade vastu, või tehisintellektisüsteemid, mis tuletavad rassilist päritolu biomeetrilistest andmetest). Komisjon esitab suunised ja muud tugivahendid, mille eesmärk on tagada tehisintellektimääruse tulemuslik rakendamine seoses suure riskiga tehisintellektisüsteeme puudutavate keeldude ja nõuetega. Komisjon hõlbustab ka edaspidi teabevahetust, mis on seotud tehisintellekti mõjuga rassilise diskrimineerimise ohus olevatele inimestele, ning toetab liikmesriike ELi õiguse täitmise tagamisel ja rakendamisel, et ennetada ja heastada võimalikke diskrimineerivaid tehisintellekti abil tehtud otsuseid.

[Võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavaid nõudeid käsitlevate direktiividega](#) on kehtestatud selged ja siduvad nõuded, mille abil tagada nende asutuste sõltumatus ja tulemuslikkus. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et kehtestada võrdõigusasutuste toimimisega seotud näitajad, ning jälgib mõlema direktiivi tulemuslikku ülevõtmist liikmesriikide õigusesse 2026. aasta juuniks.

[Naistevastase vägivalda ja perevägivalda tõkestamist käsitlevas direktiivis](#) tunnistatakse, et interseksionaalse diskrimineerimise ohvritel, sealhulgas rassilise või etnilise vähemuse taustaga naistel, võib olla suurem oht puutuda kokku soolise vägivaldaga. Liikmesriike direktiivi ülevõtmisel toetades **pöörab komisjon tähelepanu probleemidele, millega puutuvad kokku ohvrid, kes kogevad interseksionaalset diskrimineerimist oma rassilise või etnilise tausta tõttu.**

Inimeste kaitsmine vaenukuritegude ja vaenukõne eest

Inimeste kaitsmine vaenukuritegude ja vaenukõne eest on ELi rassismivastase tegevuskavas kesksel kohal. Komisjon on algatanud rikkumismenetlusi [rassismi ja ksenofoobia vastu võitlemist käsitleva raamotsuse](#)²⁷ täieliku ja nõuetekohase ülevõtmise tagamiseks. Komisjon jätkab raamotsuse ülevõtmise jälgimist ja toetab heade tavade vahetamist [vaenukuritegude](#)

²⁶ [Study on sanctions for discrimination on racial-ethnic-religious grounds](#) (Uuring rassilise, etnilise päritolu või usuliste veendumuste alusel diskrimineerimise eest määratavate karistuste kohta).

²⁷ [Rikkumismenetlused ELis.](#)

[ja vaenukõne vastase võitluse kõrgetasemelises töörühmas](#). Komisjon julgustab liikmesriike parandama vaenukuritegusid käsitlevate andmete kogumist ning laiendama õigusasutustele ja politseile mõeldud vaenukuritegusid käsitlevat koolitust, lisades sellesse ka rassilise kallutatuse.

Vaenukuritegudevastase ELi kriminaalõiguse raamistiku tugevdamiseks tegi komisjon ettepaneku võtta vastu [nõukogu otsus, millega lisatakse vaenukõne ja vaenukuriteod ELi kuritegude loetellu](#). Selle otsuse alusel oleks komisjonil võimalik teises etapis tugevdada vaenukõne ja vaenukuritegude vastu võitlemise õigusraamistikku. Kuna sellel suunal aga edasiminekut ei ole, **kaalub komisjon seadusandlikku algatust [ELi toimimise artikli 83 lõikega 1](#) hõlmatud kuriteoliikide pinnalt, et ühtlustada internetis toime pandavate vaenukuritegude määratlused**. See oleks kooskõlas [kodanike paneelarutelul „Võitlus vihkamise vastu ühiskonnas“](#) esitatud soovitustega.

Kooskõlas [Euroopa sisejulgeoleku strateegiaga \(ProtectEU\)](#) aitab komisjon ka parandada reageerimist vaenukuritegude ja vaenukõnega seotud juhtumitele ning toetab liikmesriikide ametiasutusi, kes vastutavad avaliku ruumi, sealhulgas pühakodade kaitsmise eest.

Rassistlike vaenukuritegude ohvritel puudub usaldus. Seetõttu on vaja toetus- ja võimestamismeetmeid, et tegeleda neist kuritegudest teatamata jätmise probleemiga ja tagada õiguskaitse. Euroopa Parlament ja nõukogu on jõudnud **kuriteoohvrite õiguste direktiivi läbivaatamise ettepanekus poliitilisele kokkuleppele**²⁸. Sellega tugevdatakse veelgi ohvrite, sealhulgas rassistlike vaenukuritegude sihtmärgiks olevate ohvrite õigusi, lihtsustades kuritegudest teatamist, hinnates paremini ohvrite vajadusi ning pakkudes paremat psühholoogilist tuge ja füüsilist kaitset. Lisaks võtab komisjon vastu [ohvrite õigusi käsitleva läbivaadatud ELi strateegia](#).

Sama tihti ohustab rassilisi või etnilisi vähemusi internetis leviv vaen. [Digiteenuste määruses](#) nõutakse, et digiteenuste osutajad võitleksid ebaseadusliku sisu vastu ja kaitseksid põhiõigusi tugevate teavitamise ja meetmete mehhanismide ning põhjalike riskihindamis- ja riskimaandamiskohustuste kaudu. Komisjon jätkab digiteenuste määruse jälgimist ja selle täitmise tagamist ning **jälgib ja toetab** korrapäraselt koos Euroopa digiteenuste nõukoja ja asjaomaste sidusrühmadega [internetis leviva vaenukõne vastase võitluse vabatahtliku tegevusjuhendi+ kasutamist](#).

[Digiõppe tegevuskava](#) raames antakse [õpetajatele ja haridustöötajatele mõeldud ajakohastatud suunistes, mis käsitlevad desinformatsiooniga võitlemist ning digikirjaoskuse edendamist hariduse ja koolituse kaudu, praktilisi juhiseid selle kohta, kuidas kõige paremini edendada sallivust ja kaasatust veebimaailmas](#). Komisjon jätkab ka ühiskonna vastupanuvõime edendamist meediapädevuse toetamise meetmete ja koostöö kaudu, mida tehakse [desinformatsiooni käsitlevale tegevusjuhendile](#) allakirjutanutega, et parandada selle rakendamist ja vähendada viirusliku desinformatsiooni, sealhulgas sellise desinformatsiooni levikut, mis on seotud rassismi ja veebis leviva vaenukõnega.

Samal ajal tegeleb komisjon spordis leviva vaenukõnega ning teeb selle nimel tihedat koostööd Euroopa Nõukoguga ja abistab liikmesriike käimasoleva spordis leviva vaenukõne vastast võitlust puudutava avatud koordinatsiooni meetodi kaudu [ELi spordialase töökava](#) raames.

²⁸ Ohvrite õigused ELis – Euroopa Komisjon; pressiteade „Komisjon väljendab heameelt kokkuleppe üle rangemates ELi normides, millega tagatakse ohvrite õigused“.

Rassilise kallutatuse vastu võitlemine avalikus halduses

Tulemuslik avalik haldus on hea valitsemistava, üldsuse usalduse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse alus. Rassismi vastu võitlemiseks on oluline võidelda rassilise kallutatusega avalikus halduses ja õigussüsteemides. Avaliku sektori asutuste ja kogukondade vaheline koostöö toetab usalduse loomist ja kujundab ühise vastutuse tunnet²⁹. **Komisjon julgustab liikmesriike pakkuma terviklikke koolitusprogramme, et aidata riigiteenistujatel rassilist kallutatust ära tunda ja selle vastu võidelda** ning samal ajal edendada suuremat kultuurilist teadlikkust ja tundlikkust. Komisjon jätkab sel eesmärgil riikide ametiasutuste toetamist, kasutades selleks muu hulgas kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi.

Vastutustundlik õiguskaitse, mis tagab kõigile võrdse kaitse ja õiglase kohtlemise, on demokraatia ja õigusriigi tugisammas. Ometi nähtub Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti [aruandest, mis käsitleb rassismivastast võitlust politseitöös](#), et politseitöös esineb rassismi muu hulgas diskrimineerivate profileerimistavade, sobimatu rassistliku suhtluse ja ülemäärase jõukasutamise kujul³⁰. Sidusrühmad, kellega selle strateegia üle konsulteeriti, rõhutasid vajadust ulatuslike koolitusprogrammide ning suurema läbipaistvuse ja vastutuse järele õiguskaitseasutustes³¹. Liikmesriikidele täiendavate suuniste andmiseks **koostab komisjon diskrimineerivate profileerimistavade vältimiseks heade tavade kogumiku**.

²⁹ Vt näiteks: Euroopa kriminaalpreventsiooni keskus: *Community-Oriented Policing in the European Union* (Kogukondlik politseitöö Euroopa Liidus).

³⁰ [FRA – Addressing racism in policing \(Võitlus rassismi vastu politseitöös\)](#).

³¹ [Avalik konsultatsioon](#): rassismivastane strateegia.

Komisjon:

- toetab rassilise võrdõiguslikkuse direktiivi rakendamist, sealhulgas avaldab aruande, milles keskendutakse direktiivi täitmise tagamisele ja kohaldamisele algoritmilise diskrimineerimise juhtudel;
- toetab tehisintellektimääruse rakendamist, et tegeleda rassilise kallutatuse ja diskrimineerimise riskidega;
- kaalub seadusandlikku algatust, mille raames ühtlustada internetis toime pandavate vaenukuritegude määratlused;
- toetab läbivaadatud kuriteoohvrite õiguste direktiivi ülevõtmist ja rakendamist, tugevdades ohvrite, sealhulgas rassismist ajendatud vaenukuritegude ohvrite õigusi;
- paneb kokku heade tavade kogumiku, mis aitaks hoida ära diskrimineerivate profiilanalüüside koostamist.

Liikmesriike kutsutakse üles:

- tagama paremini vaenukuritegusid ja diskrimineerimiskeeldu käsitlevate ELi õigusaktide täitmine, sealhulgas tugevdama sanktsioonirežiime;
- suurendama jõupingutusi võitluses internetis toime pandavate vaenukuritegude, sealhulgas rassismist ajendatud vaenukuritegude vastu;
- võtma kasutusele põhjalikud koolitusprogrammid, et riigiteenistujad õpiksid rassilist kallutatust ära tundma ja oskaksid sellele vastu astuda;
- tagama õiglased ja tõenditel põhinevad politseitöö tavad, mida toetavad vastutusmeetmed.

III PEATÜKK – SOTSIAALSE VÕRDSUSE JA SOTSIAALSE ÜHTEKUULUVUSE TUGEVDAMINE

- Üle kolme kümnest euroolasest on nimetanud nahavärvi (39 %) või etnilist päritolu (34 %) peamise tegurina, mis seab tööotsija ebasoodsasse olukorda³².
- Iga teine roma/traveller'i laps (46 %) saab hariduse koolis, kus kõik või enamik õpilastest on romade/traveller'ide lapsed³³.
- 40 % moslemitest ELis elab ülerahvastatud eluruumides. Seda on üle kahe korra rohkem kui ELi elanikkonna hulgas üldiselt (17 %)³⁴.

Rassismist mõjutatud inimesi võidakse diskrimineerida põhieeluvaldkondades, sealhulgas hariduse omandamisel, töö või eluaseme otsimisel ning tervishoiuteenuste ja sotsiaalkaitse saamisel. Rassismi kumulatiivne mõju kahjustab isiku võrdseid võimalusi kogu tema elu jooksul³⁵. See on vastuolus ELi väärtustega, mis on sätestatud aluslepingutes ja [Euroopa sotsiaalõiguste samba](#) raamistikus, millega edendatakse kaasavat ühiskonda ning konkurentsivõimelist sotsiaalset turumajandust, mis kindlustab kõigile inimestele töökohad, õiglased töötingimused ja sotsiaalkaitse.

³² Eurobaromeeter 2023: Diskrimineerimine Euroopa Liidus.

³³ FRA 2025: *Rights of Roma and Travellers in 13 European Countries* (Romade ja traveller'ide õigused 13 Euroopa riigis).

³⁴ FRA: *Being Muslim in the EU* (Moslemina Euroopa Liidus).

³⁵ OECD 2025: *Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism* (Riikide rassismivastaste tegevuskavade mõju jälgimine ja hindamine).

Kaasav haridus ja kultuur kui sotsiaalse võrdsuse ja konkurentsivõime katalüsaator

[Oskuste liidu](#) eesmärk on toetada haridus- ja koolitussüsteeme, et pakkuda kõigile inimestele olenemata nende taustast võrdseid võimalusi. Investeeringud haritud elanikkonda ja tööjõudu on investeeringud ELi konkurentsivõimesse, kaasavasse majanduskasvu ning sotsiaalsesse ja territoriaalsesse ühtekuuluvusse.

Haridus mängib olulist rolli sotsiaalse liikuvuse edendamisel ja võib aidata suurel määral kaasa võrdsemate võimaluste loomisele. Kõige aluseks on põhioskused: kirjaoskus, matemaatika, loodusteadused, digioskused ja kodanikuharidus. Kodanikuhariduse omandamine alates varasest eest aitab kujundada noorte õppijate avatud mõtteviisi ja harjutada neid hindama mitmekesisust, samuti aitab see arendada vastastikust austust. See on kooskõlas Euroopa põhiväärtustega. Kunst, kultuur ja sport on samuti olulised, et mobiliseerida ühiskonda rassismi vastu ning soodustada austust, kaasatust ja võrdsust.

Rassilisse või etnilisse vähemusse kuuluvatel õpilastel võib tulla taluda segregatsiooni ja takistusi, kui nad soovivad juurde pääseda kvaliteetsele haridusele. Sellel on negatiivne mõju nende õpiedule ja nende tööturule minekule³⁶. Seepärast on võrdsus ja kaasatus [Euroopa haridusruumi strateegilise raamistiku](#) keskmeks. Raamistiku eesmärk on edendada kaasavat hariduskeskkonda, mis kasutab mitmekesisust Euroopa talentide rakendamiseks ja tööturgude tugevdamiseks. **Euroopa õpetajate ja koolitajate tegevuskavaga** edendatakse õpetajate koolitamist ja nende kutsealast arengut mitmekesisuse ja kaasamise valdkonnas ning ühtlasi mitmekesisust õpetajate endi elukutse raames.

Komisjon jätkab liikmesriikide kaasavate haridusreformide toetamist ning võrdsuse ja kaasatuse edendamist. Programmidega, nagu [Erasmus+](#), [Euroopa Sotsiaalfond+](#) ja [Euroopa horisont](#), toetatakse neid jõupingutusi ning soodustatakse võrdset juurdepääsu kvaliteetsele ja kaasavale haridusele, **rahastatakse õpetajakoolitust, koolide koostööd, õpirände projekte ja kaasavale haridusele keskenduvaid teadusuuringuid.**

Võitlus rassismi vastu kaasava tööhõive-, eluaseme- ja tervishoiupoliitika abil

Tööhõives pärsivad võrdsust rassism ja rassiline diskrimineerimine. Võõrapärase nimega kandidaadid puutuvad tööturule suundudes sageli kokku takistustega,³⁷ mille tulemuseks on nende kehvem majanduslik kindlustatus. [Integratsiooni ja kaasamise tegevuskava](#) eesmärk on toetada rändajate ja rändetaustaga ELi kodanike kestlikku tööturule integreerimist. Kavaga ärgitatakse liikmesriike suurendama üldsuse teadlikkust diskrimineerimisest, mis leiab aset töötajate värbamisel ja töökohal, ning tugevdama oma diskrimineerimisvastaseid meetmeid. Parem tööturule integreerimine on ka oluline poliitiline vahend, mille abil tegeleda tööjõupuuduse ja oskuste vajadusega, et suurendada ELi konkurentsivõimet.

Komisjon on pühendunud mitmekesisuse edendamisele tööhõives ja kaasavamate töökohtade kujundamisele ning **jätkab tihedat koostööd mitmekesisuse hartade ELi platvormiga**, et jagada mitmekesisuse ja kaasamise algatuste ning etnilise mitmekesisusega seotud häid tavasid. **Platvorm soodustab ka dialoogi ja annab suuniseid näiteks kaasavate värbamistavade kohta.**

Üksikisiku ja perekonna heaolu ja sotsiaalne ühtekuuluvus rajaneb juurdepääsul taskukohasele ja inimväärsele eluasemele. Rassilisse või etnilisse vähemusse kuuluvad

³⁶ [New issue paper: Tackling prejudice and discrimination in and through education and training | European Education Area \(Uus väljaanne: Võitlus eelarvamuste ja diskrimineerimise vastu hariduses ja koolituses ning hariduse ja koolituse kaudu | Euroopa haridusruum\).](#)

³⁷ [Susanne Veit, et.al. „In your face: a comparative field experiment on racial discrimination in Europe, Socio-Economic Review“.](#)

inimesed seisavad eluasemeturul sageli silmitsi diskrimineerimise ja takistustega, sealhulgas ebavõrdsete tingimustega eluaseme üürimisel või ostmisel ning raskustega laenu saamisel. Neil tuleb ebaproportsionaalselt sageli elada ülerahvastatud eluruumides, taluda halbu elamistingimusi ning puutuda kokku kodutuse ja segregatsiooni probleemidega³⁸. Need probleemid võivad olla suuremad maapiirkondades ja äärealadel, kus eluasemevõimalused³⁹ ja avalikud teenused on piiratud.

Et paremini mõista, kuidas diskrimineerimine takistab taskukohase eluaseme leidmist, **avaldab komisjon uuringu, milles käsitletakse diskrimineerimist eluasemete valdkonnas**. Uuring sisaldab ka kehtivate riiklike ja kohalike tavade analüüsi. Selleks et toetada haavatavaid isikuid, kellel puudub kindel elukoht, ning ennetada kodutuks jäämist ja sellega tegeleda, esitab komisjon ettepaneku **nõukogu soovitusel koht, milles käsitletakse tõrjutuse vastu võitlemist eluasemeturul**. Ettepanek esitatakse kavandatava vaesusevastase strateegia kontekstis ja see kujutab endast üht [Euroopa taskukohaste eluasemete kava](#) eesmärki.

[ELi linnade tegevuskavaga](#) (valitsustevaheline algatus, mis ühendab kõigi valitsemistasandite esindajaid) ja [ELi linnapoliitika tegevuskavaga](#) püütakse edendada kaasavaid ja mitmekesiseid naabruskondi ning vähendada sotsiaalseid ja territoriaalseid erinevusi. Lisaks sellele mängivad olulist rolli [Euroopa Regionaalarengu Fond](#) ja ESF+, mille rahaliste vahenditega parandatakse diskrimineerimise ohus olevate inimrühmade juurdepääsu kvaliteetsele eluasemele ja põhiteenustele ning töötatakse välja segregatsiooni vähendamise meetmeid⁴⁰.

Veel üks oluline probleem rassismivastases võitluses on ebavõrdsus tervishoius. Rassismist mõjutatud inimeste tervisenäitajad on sageli kehvemad ja neil puudub juurdepääs kvaliteetsele ravile. Eriti suurt tähelepanu tuleks pöörata soolisele mõõtmele, sest naissoost rändajatel on halvemad diabeedi, vaimse tervise ning seksuaal- ja reproduktiivtervise näitajad ning nende sõnul diskrimineerivad tervishoiutöötajad neid rohkem kui meessoost rändajaid⁴¹.

Komisjon ärgitab liikmesriike astuma vastu rassilisele diskrimineerimisele tervishoius⁴² ja kujundama õiglast tervishoiupoliitikat, kaasates kogukondi tervishoiuteenuste ühisesse kavandamisse. 2024. aastal esitati [ELi toetuspakett häbimärgistamise vastu võitlemiseks](#). [Programmi „EL tervise heaks“](#) kaudu **toetab komisjon jätkuvalt liikmesriike rassilist kallutatust vältiva tervishoiupoliitika rakendamisel** kooskõlas riigisiseste õigusraamistikega, muu hulgas võrdõiguslikkust käsitlevate andmete parema kogumise kaudu.

Rassismivastase võitluse lõimimine sotsiaalkaitsesse ja kohalike meetmete premeerimine

Sotsiaalkaitse süsteemid peavad pakkuma tõhusat tuge kõigile inimestele. See on sama oluline piirkondades, kus rassilise või etnilise vähemuse taustaga inimestel võib olla

³⁸ [OECD 2025: Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism](#) (Riikide rassismivastaste tegevuskavade mõju jälgimine ja hindamine).

³⁹ [Highlights Report | Good Practice Webinar: 'Rural Housing' | Rural Pact Community Platform](#) (Tähtsündmuste aruanne | Heade tavade veebinaar „Eluasemed maapiirkondades“ | Kogukonnaplatvorm).

⁴⁰ Töövahend „Social housing and beyond“ (Sotsiaaleluruumidest edasi).

⁴¹ *Gender equality and health in the EU* (Sooline võrdõiguslikkus ja tervis ELis), <https://www.saage-network.eu/sites/default/files/media/publication/DS0320880ENN-en.pdf>.

⁴² [WHO: Tackling structural racism and ethnicity based discrimination in health](#) (Struktuurse rassismi ja etnilise diskrimineerimise tõkestamine tervishoius).

sotsiaalteenustele ja sotsiaalsetele võimalustele juurdepääsul lisatakistusi, mis tulenevad kaugusest, taristu puudumisest või teenuseosutajate vähesusest⁴³.

Selleks et edendada **kaasavat lähenemisviisi sotsiaalkaitsele, julgustab komisjon liikmesriike võtma** sotsiaalse tõrjutuse vastase poliitika kavandamisel ja rakendamisel **arvesse rassiliste või etniliste vähemuste olukorda**. Lisaks püütakse esimese [ELi vaesusevastase strateegia](#) abil tegeleda vaesuse ja tõrjutuse algpõhjustega ning tugevdada geograafilisest asukohast olenemata tugiteenuseid.

Peale selle õhutab komisjon liikmesriike täitma [nõukogu soovitust, millega luuakse Euroopa lastegarantii](#), ja võtma seejuures võimaluse korral arvesse ebasoodsaid asjaolusid, mida kogevad rändetaustaga või etnilisse vähemusse kuuluvad lapsed. Samuti kutsub ta liikmesriike täitma [nõukogu soovitust piisava miinimumsissetuleku kohta](#).

Komisjon soodustab jätkuvalt mitmekesisuse ja kaasamise algatusi, nagu [Euroopa kaasamise ja mitmekesisuse pealinna auhind](#), mis aitab tutvustada kohalike omavalitsuste häid tavasid mitmekesise ja kaasava keskkonna loomisel. Selleks et ergutada ELi linnu veelgi rohkem rassismi vastu võitlema, **määrab komisjon kindlaks rassismivastase poliitika edendamise kategooria**. See lisandub [ELi mitmekesisuse kuule](#), mida tähistatakse iga aasta mais eesmärgiga suurendada teadlikkust kaasava keskkonna ja kaasavate töökohtade eelistest ning mille raames ärgitatakse eri liiki organisatsioone võtma konkreetseid meetmeid mitmekesisuse edendamiseks.

Komisjon:

- esitab Euroopa õpetajate ja koolitajate tegevuskava, toetab koolide koostööd ja õpirände projekte ning kaasavale haridusele keskenduvaid teadusuuringuid;
- toetab liikmesriikide meetmeid kaasava tööhõive, hariduse, kultuuri ja spordi valdkonnas;
- korraldab uuringu diskrimineerimisoskus olevate inimrühmade eluasemeolukorra kohta ja esitab ettepaneku nõukogu soovituse kohta, milles käsitletakse tõrjutuse vastu võitlemist eluasemeturul;
- toetab liikmesriike sellise tervishoiupoliitika rakendamisel kooskõlas riigisisese õigusraamistikuga, millega kõrvaldatakse rassiline kallutatus, sealhulgas võrdõiguslikkust käsitlevate andmete parema kogumise kaudu.

Liikmesriike kutsutakse üles:

- tegema poliitikaalgatusi, millega parandatakse tõrjutud inimeste juurdepääsu haridusele ja koolitusele ning töövõimalustele;
- käsitama rassismi määrava tegurina, mis mõjutab inimese üldist tervislikku seisundit, ja kujundama sellele vastavalt oma tervishoiupoliitikat;
- võtma sotsiaalse tõrjutuse vastase poliitika kavandamisel ja rakendamisel arvesse rassiliste või etniliste vähemuste olukorda.

IV PEATÜKK – PEAMISTE PARTNERLUSTE EDENDAMINE

Tõeliselt kaasava ja õiglase ELi kujundamine eeldab kogu ühiskonda hõlmavat lähenemisviisi ning kõigi sidusrühmade aktiivset kaasamist ja koostööd. Nendeks

⁴³ [Euroopa Komisjoni teatis „ELi maapiirkondade arengu pikaajaline visioon“](#).

sidusrühmadeks on liikmesriigid, ELi institutsioonid ja asutused, kodanikuühiskonna organisatsioonid, rahvusvahelised partnerid, piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused, erasektor ja rassismist mõjutatud kogukonnad. Komisjon kavatses oma koostööd sidusrühmadega tugevdada ja tagab, et poliitika kujundamisel võetakse arvesse erinevaid seisukohti.

Rassismivastase võitluse koordineerimine ELi tasandil

Euroopa Komisjoni rassismivastase võitluse koordinaatoril on endiselt keskne roll rassismi kõigi vormide vastu võitlemisel. Ta hõlbustab struktureeritud dialoogi rassismist mõjutatud kogukondadega ning aitab seeläbi suurendada demokraatlikku legitiimsust ja kaitsta põhiõigusi. Koordinaator kavatses teha tihedat koostööd moslemivastase vaenu vastu võitlemise koordinaatori, antisemitismivastase võitluse ja juudi eluviisi edendamise koordinaatori, ohvrite õiguste koordinaatori ja ELi noortekoordinaatoriga.

Selleks, et rassismiga tulemuslikult tegeleda, on tarvis kõige enam mõjutatud isikuid esindavate kodanikuühiskonna organisatsioonide sisulist osalust. **Komisjonil on kavas uuendada** konsultatsioonis osalemise kutse esitamise kaudu **alalist rassismivastast kodanikuühiskonna foorumit** ja **töötada foorumi tegevuse suunamiseks igal aastal välja tööprogramm**. See annab võimaluse mitmekesistada foorumi liikmeskonda ning rikastada foorumit riigi tasandi ja kohalike organisatsioonide uute vaatenurkade ja erialateadmistega.

Lisaks kodanikuühiskonna organisatsioonidega peetavale rassismivastasele valdkonnapoliitika dialoogile tunnistab komisjon **ELi kodanikuühiskonna strateegias** kodanikuühiskonna organisatsioonide ülimalt olulist rolli ja vajadust tugevdada kodanikuühiskonna tegutsemisruumi olukorras, kus rassismi vastu võitlevad kodanikuühiskonna organisatsioonid seisavad üha enam silmitsi desinformatsioonikampaaniatega ja pideva survega. Nagu strateegias märgitud, **kavatses komisjon luua laiema kodanikuühiskonna platvormi, mis pakub korrapärast ja struktureeritud raamistikku dialoogile ELi väärtuste kaitsmise ja edendamise üle.** See aitab suurendada kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas rassismivastasele võitlusele pühendunud organisatsioonide vastupanuvõimet.

Tagamaks, et rassismile aitavad vastu astuda kõik ELi poliitikavaldkonnad, käsitab komisjon rassismi jätkuvalt võrdõiguslikkuse peavoolestamiseks tehtava töö osana. Seda tööd juhib võrdõiguslikkuse volinik ja seda toetavad võrdõiguslikkuse kontaktpunktid volinike kabinettides, samuti **võrdõiguslikkuse rakkerühm**, millesse on koondunud kõigi peadirektoratide võrdõiguslikkuse koordinaatorid.

Rassismivastase võitluse edendamine maailma tasandil

ELi rassismivastane poliitika on sügavalt juurdunud rahvusvahelises inimõiguste raamistikus. EL pooldab jätkuvalt **rassilise diskrimineerimise kõigi vormide kõrvaldamise rahvusvahelise konventsiooni** ülemaailmset ratifitseerimist (konventsiooniga on ühinenud kõik ELi liikmesriigid) ning toetab **Durbani deklaratsiooni ja tegevuskava**, mis kujutavad endast ÜRO ülemaailmset rassismivastase võitluse raamistikku. Neid kohustusi tugevdavad omalt poolt **Euroopa Inimõiguste Kohus** ja **Euroopa Nõukogu rassismi ja sallimatuse vastu võitlemise Euroopa komisjon (ECRI)**, mis annab olulisi poliitilisi soovitusi ja esitab riigipõhiseid aruandeid. EL jätkab ülemaailmses juhtrollis ja toetab rahvusvahelisi algatusi,⁴⁴ kasutades kõiki tema käsutuses olevaid ühise välis- ja julgeolekupoliitika vahendeid.

⁴⁴ Näiteks [ÜRO rahvusvaheline Aafrika päritolu inimeste aastakümme](#) või [UNESCO rassismi ja diskrimineerimise vastane ülemaailmne liit](#).

Kavas on kutsuda kokku rahvusvaheline ümarlaud, et süvendada koostööd asjaomaste ÜRO, Euroopa Nõukogu ja muude mitmepoolsete organitega. Selle raames peaksid aset leidma korrapärased arutelud rassilise diskrimineerimise kõigi vormide kõrvaldamise rahvusvahelise konventsiooni ning rassismi ja sallimatuse vastu võitlemise Euroopa komisjoni soovitude rakendamise üle ning toimuma tihedam koostöö [rassismi tänapäevaste vormidega tegeleva ÜRO eriraportööriga](#).

EL jätkab oma diplomaatiliste ja inimõiguste kaitse vahendite kasutamist kahe- ja mitmepoolsetel tasandil, et edendada oma rassismi- ja diskrimineerimisvastast poliitikat. Seda on muu hulgas kavas teha strateegiliste partneritega inimõigustealaste dialoogide, ministrite kohtumiste ja tippkohtumiste raames. [Vahemere piirkonna leppega](#) tõhustab EL haridus-, kultuuri- ja spordialast koostööd partnerriikidega, edendades vastastikust mõistmist ja kaasamist. Kahepoolsetel tasandil rakendab EL jätkuvalt oma [suuniseid mittediskrimineerimise kohta välistegevuses](#) ja muid inimõigustealaseid suuniseid.

Selleks et edendada rassismivastast võitlust kogu maailmas, tehakse tihedat koostööd ka komisjoni esindustega liikmesriikides ja ELi delegatsioonidega kolmandates riikides.

EL on jätkuvalt pühendunud inimõiguste kaitsjate ja kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamisele kogu maailmas, eelkõige [ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava](#) kaudu. Eriti tugevalt toetatakse neid, kes kaitsevad rassilise või etnilise diskrimineerimise all kannatavate põlisrahvaste, vähemuste ja tõrjutud rühmade õigusi. Lisaks tegeleb EL endiselt selliste välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste analüüsimise ja tõkestamisega, millega levitatakse rassistlikke ja vihkamist õhutavaid sõnumeid.

Oma valimisvaatlusmissioonidel jätkab EL selle jälgimist, mil määral on rassilistel või etnilistel vähemustel, näiteks rahvusvähemustel ja põlisrahvastel, õigus ja võimalus osaleda võrdsetel alustel avalikus elus ja valimistel⁴⁵.

EL toetab endiselt temaga ühineda soovivaid kandidaatriike ja potentsiaalseid kandidaatriike nende jõupingutustes viia oma õigusaktid vastavusse rassismi ja rassilise diskrimineerimise ennetamist ja selle vastu võitlemist käsitlevate ELi õigusaktidega. [Komisjoni iga-aastase laienemispaketi](#) raames jätkatakse inimõiguste olukorra ja mittediskrimineerimise poliitika rakendamise ning rassismi, ksenofoobia, vaenukuritegude ja vaenukõne vastaste meetmete jälgimist.

Moslemivastase vaenu vastu võitlemise koordinaator kavatseb moodustada koordineerimisrühma, mis toob kokku liikmesriigid, ELi institutsioonid, rahvusvahelised organisatsioonid, partnerriigid ja kodanikuühiskonna organisatsioonid⁴⁶ ning mille raames arutatakse, kuidas moslemivastast vaenu kõige paremini tõkestada.

Võitlus rassismi vastu riigi tasandil

Rassismi probleemiga tuleb ennekõike tegeleda riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Komisjon toetab liikmesriike **vastastikuse õppimise seminaridega, mille eesmärk on kooskõlastada riigisisest poliitikat käesoleva strateegiaga.** Komisjon **ajakohastab ja tugevdab ELi rassismivastase tegevuskava riikliku rakendamise rühma**⁴⁷ volitusi ning

⁴⁵ 2023.–2025. aasta aruanded valimisvaatlusmissioonide kohta: [EU Election Observation Missions \(ELi valimisvaatlusmissioonid\) | EEAS](#).

⁴⁶ [Pressiteade „Coordination Meeting on Combating Anti-Muslim hatred“ \(Moslemivastase vaenu tõkestamise koordineerimiskoosolek\) | Euroopa Komisjon](#).

⁴⁷ [Mittediskrimineerimise, võrdõiguslikkuse ja mitmekesisuse ELi kõrgetasemelise töörühma](#) ning [vaenukõne ja vaenukuritegude vastase võitluse kõrgetasemelise töörühma](#) allrühm.

kutsub kõiki liikmesriike üles rühmas aktiivselt osalema. Lisaks kutsub ta rühmaga ühinema ELi kandidaatriike. Komisjon hõlbustab eksperdirühma kaudu heade tavade vahetamist ja korraldab ekspertide arutelusid⁴⁸.

Komisjon kutsub kõiki liikmesriike töötama välja riikliku rassismivastase tegevuskava ning toetab neid sellise tegevuskava väljatöötamisel ja rakendamisel kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi kaudu. Samuti soovib komisjon töötada piirkondades, linnades, koolides ja kogukonnakeskustes välja kohalikud rassismivastased tegevuskavad⁴⁹. Mõni liikmesriik on määranud riikliku rassismivastase võitluse koordinaatori ning moslemivastase vaenu ja antisemitismi vastase võitluse koordinaatori, et oma pühendumust ja vastutust veelgi tugevdada. Komisjon ärgitab kõiki liikmesriike kohaldama sarnast lähenemisviisi.

Rassismi- ja diskrimineerimisvastaste algatuste toetamine

Komisjon on pühendunud kodanikuühiskonna organisatsioonide, rohujuuresandide aktivismi ja rassismivastase võitluse toetamisele, seda enam, et sellised organisatsioonid ja selline tegevus saab üha vähem rahastust⁵⁰. Komisjoni toetus leiab peamiselt aset [kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi kaudu](#). Võrdõiguslikkust ja mittediskrimineerimist käsitletakse ka komisjoni ettepanekus järgmise [mitmeaastase finantsraamistiku](#) 2028–2034 kohta. Komisjon on teinud ettepaneku eraldada uue programmi „AgoraEU“ raames demokraatia, kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste tegevussuunale 3,6 miljardit eurot. Sellega suurendatakse kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi eelarvet enam kui kaks korda.

Komisjon kontrollib kooskõlas finantsmäärusega, kas liidu rahaliste vahendite saajad järgivad liidu eelarvest rahastatavate projektide rakendamisel ELi väärtusi. Enne toetuste andmist teeb komisjon põhjaliku kontrolli. Nende normide täitmist tagatakse [varajase avastamise ja menetlusest kõrvalejätmise süsteemi](#) kaudu. Komisjon uurib jätkuvalt, muu hulgas võimalike toetusesaajate valimisel, kuidas oleks kõige parem kõik vahendid ära kasutada.

Vastavalt [ühissätete määrusele](#) tagab komisjon liidu rahaliste vahendite eraldamisel, et liikmesriigid täidavad põhiõiguste harta tulemusliku rakendamise ja kohaldamise [horisontaalseid eeltingimusi](#). Liikmesriikidel peavad olema tõhusad mehhanismid, millega tagada, et ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamisel austatakse hartas sätestatud põhiõigusi.

Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 raames teeb komisjon ettepaneku selle kohta, et [riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad](#) peaksid sisaldama tugevaid kaitsemeetmeid, mis aitaksid tagada õigusriigi põhimõtte järgimise ja ELi põhiõiguste harta tulemusliku kohaldamise. Liikmesriikidel ja komisjonil tuleb võtta asjakohaseid meetmeid, et vältida kavade ettevalmistamise, rakendamise, seire, aruandluse ja hindamise ajal igasugune diskrimineerimine rassi või etnilise päritolu alusel.

⁴⁸ Näiteks [rassismi ja rassilise diskrimineerimise vastaste riiklike tegevuskavade koostamise ühiste juhtpõhimõtete üle](#).

⁴⁹ [Rassismivastaste riiklike tegevuskavade koostamise ühised juhtpõhimõtted](#).

⁵⁰ [Euroopa Poliitika Keskus 2025: Securing Europe's civic space \(Euroopa kodanikuühiskonna tegutsemisruumi tagamine\); FRA 2024: Summary of key findings from FRA's civic space consultation covering 2024 \(Kokkuvõtte FRA kodanikuühiskonna tegutsemisruumi käsitleva 2024. aasta konsultatsiooni peamistest järeldustest\); organisatsioon Civil Society Europe 2025: Contribution to the 2025 Annual Rule of Law Report \(Panus õigusriigi olukorda käsitlevasse 2025. aasta aruandesse\)](#).

Komisjon:

- uuendab alalist rassismivastast kodanikuühiskonna foorumit ja töötab selle tegevuse suunamiseks igal aastal välja tööprogrammi;
- korraldab koos liikmesriikidega seminare, et toetada nende jõupingutusi, mida tehakse võitluseks rassismi vastu riiklikul/piirkondlikul tasandil;
- ajakohastab ja tugevdab ELi rassismivastase tegevuskava riikliku rakendamise eksperdirühma volitusi ning kutsub ELi kandidaatriike selle rühmaga ühinema;
- teeb ettevalmistusi rahvusvahelise ümarlaua kokkukutsumiseks, et süvendada koostööd asjaomaste ÜRO, Euroopa Nõukogu ja muude mitmepoolsete organitega;
- pakub asjakohaste ELi rahastamisvahendite kaudu toetust rassismi ja rassilise diskrimineerimise vastu võitlevatele projektidele ja organisatsioonidele.

Liikmesriike kutsutakse üles:

- töötama välja oma rassismivastase tegevuskava ja nimetama ametisse oma rassismivastase võitluse koordinaatori;
- toetama kohalike rassismivastaste tegevuskavade koostamist piirkondades, linnades, koolides ja kogukonnakeskustes.

V PEATÜKK – EESKUJU NÄITAMINE

Mitmekesisuse ja kaasatuse edendamine on oluline, et tagada õiglased ja tõhusad töökohad ning meelitada ligi talente. Kui töötajad tunnevad, et nad on esindatud kõigil tasanditel, sealhulgas juhtivatel ametikohtadel, tugevdab see nende kuuluvustunnet ja usaldust. Komisjon rakendab igasuguse diskrimineeriva käitumise suhtes endiselt täisleppimatuse poliitikat.

Mitmekesisuse edendamine Euroopa Komisjoni töötajate värbamisel

ELi institutsioonid peaksid kajastama Euroopa etnilist, kultuurilist ja keelelist mitmekesisust. Komisjon on võtnud oma [personalistrateegias](#)⁵¹ kohustuse „olla kaasatuse ja mitmekesisuse vallas eeskujuks“, et tuua paremini esile Euroopa ühiskonna mitmekesisust. [Mitmekesisust, kaasamist ja lugupidamist töökohal käsitleva uuringu](#) tulemustele tuginedes on [mitmekesisust ja kaasamist töökohal käsitleva tegevuskavaga \(2023–2024\)](#) loodud strateegia kohustuste täitmiseks raamistik, millega kaasnevad sihipärased meetmed rakendamaks igat liiki või igas vormis diskrimineerimise, sealhulgas rassilise või etnilise päritolu alusel aset leidva diskrimineerimise suhtes täisleppimatust. 2025. aastal uuringut korrati ja selle tulemuste põhjal on kavas **tegevuskava ajakohastada, et teavitustegevuse ja läbivaadatud värbamissuuniste abil mitmekesisust suurendada.**

Sihipäraste värbamisstrateegiatega püütakse suurendada ELi karjäärivõimaluste nähtavust ja kättesaadavust alaesindatud rühmade jaoks. [Euroopa Personalivaliku Amet \(EPSO\)](#) on **kasutanud sihipäraseid teavitusstrateegiaid, et äratada igasuguse etnilise taustaga kandidaatide huvi. Amet on näiteks korraldanud mitmekesisusele pühendatud karjäärimisse ning sõlminud partnerlusi kodanikuühiskonna ja kogukonna organisatsioonidega.** EPSO konkurssidel osalenud endiste kandidaatide anonüümse ja vabatahtliku küsitlemise abil on kogutud mitmekesisust käsitlevaid andmeid, et teha kindlaks ja lahendada probleemid, mis võivad vähendada mitmekesisust kandidaatide seas.

Praktikaprogrammi „Blue Book“ kandidaatide mitmekesisuse suurendamiseks on komisjon kohaldanud spetsiaalset mitmekesisuse ja kaasamise strateegiat, pakkudes sihipärast reklaammaterjali (nt sotsiaalmeedias). Lisaks vaatab komisjon praegu läbi otsust praktikakava käsitlevate eeskirjade kohta ning kaalub võimalust avada praktika kutsehariduse ja -õppe läbinud kandidaatidele, samuti kaalub ta teatavate positiivsete meetmete rakendamist alaesindatud rühmade suhtes.

Tõenduspõhise poliitikakujundamise toetamiseks, ka omaenda personali suhtes, **jätkab komisjon võrdõiguslikkuse andmete kogumist töökohal.** See toimub vabatahtlikult ja anonüümilt ning seda tehakse arvesse vastajate õigusi.

Suutlikkuse suurendamise parandamine

Komisjon jätkab kõigile oma töötajatele, sealhulgas juhtidele mõeldud koolitus-, mentorlus- ja juhendamisprogrammide pakkumist ja nendes osalemise soodustamist. Alateadliku kallutatuse ja eetilise käitumise teemalist koolitust täiendatakse rassilist kallutatust ja mikroagressiooni käsitlevate moodulitega. Nende algatuste eesmärk on suurendada teadlikkust, vähendada diskrimineerivat käitumist ja tugevdada komisjoni suutlikkust võidelda rassismi vastu.

⁵¹ [Mitmekesisus ja kaasatus – Euroopa Komisjon.](#)

Osana tehtud jõupingutustest on komisjon ajakohastanud oma [ahistamisvastast raamistikku](#), et tegeleda paremini kõigi diskrimineerimise vormidega töökohal. Seda raamistikku kohaldatakse rassismiga seotud ahistamise või igasuguse muu sobimatu käitumise suhtes. **Diskrimineerimisest mõjutatud töötajatele pakutakse tugiteenuseid, sealhulgas vahendus- ja nõustamisteenuseid, samuti annavad neile nõu ja abi usaldusküsimuste peanõunik ja usaldusnõunike võrgustik.** Ahistamisvastase raamistiku tulemuslikkuse suurendamise huvides tegeleb rassilise diskrimineerimise või ahistamise juhtumitega ka komisjoni juurdlus- ja distsiplinaaramet.

Komisjon:

- ajakohastab 2026. aastal tegevuskava, mis käsitleb mitmekesisust ja kaasamist töökohal;
- pakub kõigile oma töötajatele sihipäraselt võrdõiguslikkusealast koolitust, mentorlust ja juhendamist ning soodustab rohket osavõttu;
- tagab diskrimineerimisvaba töökeskkonna ja rakendab rangelt oma täisleppimatut ahistamisvastast strateegiat;
- jätkab sihipärase teavitusstrateegiade rakendamist, et meelitada ligi erineva etnilise taustaga kandidaate;
- kogub võrdõiguslikkuse andmeid, sealhulgas korraldades küsitlusi, mis annavad ülevaate töötajate mitmekesisusest ja nende kogemustest töökohal.

Liikmesriike kutsutakse üles:

- näitama avalikus sektoris üles täisleppimatust ahistamise suhtes;
- pakkuma kõigile avalikele teenistujatele korrapäraselt kallutatuse ja mitmekesisuse teematist koolituskursust.

KOKKUVÕTE

Käesolev strateegia on otsustav samm teel tõelise võrdõiguslikkuse liidu suunas, kus igaüks saab elada, juhtival kohal olla ja areneda, ilma et ta peaks puutuma kokku rassismiga, olgu siis mustanahaliste vastu suunatud rassismi, romavastastuse, antisemitismi, aasialaste vastu suunatud rassismi või moslemivastase vaenu vormis. Strateegia kujutab endast terviklikku raamistikku, mis aitab võidelda kõigi rassismi, isikutevahelise ja struktuurse rassismi, rassilise diskrimineerimise, vaenuritegude ja vägivalda vormide vastu, ning millega pannakse ette konkreetsed meetmed, mida tuleb rakendada Euroopa, riiklikul ja kohalikul tasandil.

Esitades käesoleva rassismivastase strateegia, võtab komisjon kohustuse võidelda rassismi vastu kõikehõlmaval viisil, peavoolustada rassismivastase võitluse kõikides ELi poliitikavaldkondades ja suhelda korrapäraselt sidusrühmadega. Edu saavutamiseks on vaja ühiseid jõupingutusi kõigil tasanditel. Euroopa institutsioonid ja asutused, liikmesriigid, piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused, võrdõigusasutused, erasektor ja kodanikuühiskond peavad aktiivselt osalema ja võtma konkreetseid meetmeid.

Rassism on vastuolus põhiväärtustega, millel EL rajaneb, ning kahjustab ELi sotsiaal-majanduslikku ühtekuuluvust. Kui EL tagab, et kõigil tema kodanikel olenemata nende taustast on võrdsed võimalused saada haridust, leida tööd ja osaleda ühiskonnaelus, aitab EL maksimeerida nende potentsiaali. Mitmekesine ja kaasav keskkond soodustab innovatsiooni, loovust ja probleemide lahendamist, mis on peamised majanduskasvu edendajad. Lisaks aitab võrdõiguslikkuse edendamine ja võitlus rassismi vastu meelitada ligi investeringuid ja

talente ning suurendada ELi suutlikkust konkureerida üha läbipõimitumal ja mitmekesisel maailmaturul.

Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles toetama käesoleva strateegia rakendamist. Lisaks kutsub komisjon Euroopa Regioonide Komiteed ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed üles tooma kokku kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, sotsiaalpartnerid ja kodanikuühiskonna, et arutada, kuidas edendada rassismivastast võitlust.

Komisjon jälgib käesolevas strateegias esitatud meetmete rakendamist ja esitab vahearuande.